

Adaptief onderwijs

Verschillen tussen kinderen

De basisschool moet dus omgaan met verschillen tussen kinderen. Weer Samen Naar School kan alleen slagen als leerkrachten kans zien bij de verschillende niveaus en behoeften van de kinderen aan te sluiten. Om te voorkomen dat het met een kind misgaat, moet er in de klas of in de groep iets gebeuren. Wat er moet gebeuren, heet adaptief onderwijs.

Professor Luc Stevens zegt dat kinderen zich het beste ontwikkelen in een pedagogisch klimaat waarin zij zich geaccepteerd en veilig voelen, omdat ze ervaren dat hun meester of juf vertrouwen heeft in hun goede wil en in hun mogelijkheden. Volgens Stevens gaan kinderen met plezier naar school als aan de volgende drie basisbehoeften is voldaan.

- ▶ competentie: het gevoel iemand te zijn die iets kan;
- ▶ relatie: het gevoel dat de meester, de juf en de klasgenootjes je waarderen en met je willen omgaan;
- ▶ onafhankelijkheid: de vrijheid om dingen zelf te mogen doen zonder voortdurend hulp of toestemming te hoeven vragen.

Leerkrachten komen automatisch aan deze behoeften tegemoet. Behalve bij kinderen die het niet redden omdat ze te druk, te snel of te langzaam zijn. Dan horen ze: 'Je zit weer niet op te letten', of 'Zit je alweer te dromen?' Daarmee komt hun gevoel competent te zijn onder druk te staan. En als de situatie lang voortduurt, lijdt de relatie met de leerkracht er onder.

In de klas zullen leerkrachten streven om competentie, relatie en onafhankelijkheid zoveel mogelijk te stimuleren en bevestigen. Wat zij doen is:

- ▶ leerlingen uitdagen om op verkenning uit te gaan, dingen uit te zoeken en te ontdekken
- ▶ leerlingen ondersteunen bij wat leerlingen nog niet zonder hulp kunnen
- ▶ leerlingen vertrouwen in de drang en het vermogen van het kind om te leren.

Daarbij zich realiserend dat het ene kind trager is dan het andere en dat niet ieder kind op dezelfde manier kennis verwerft. Vertrouwd worden door de leerkracht leidt tot zelfvertrouwen.

Daardoor krijgen kinderen het gevoel tegen taken opgewassen te zijn. Dat is een basisvoorwaarde voor een goede werkhouding.

Pedagogisch klimaat

Kinderen zijn van huis uit leergierig. Zij staan te popelen om de wereld om zich heen te verkennen. Schipper, straaljagerpiloot, soldaat, zuster of ontdekkingsreiziger: alles spelen ze na. De volwassene is het grote voorbeeld. Problemen die zij op hun ontdekkingstochten tegenkomen, lossen zij graag op. Kinderen doen niets liever dan praten over hun ontdekkingen en fantasieën. Als zij niet nieuwsgierig zijn, niet imiteren, niet op verkenning uit gaan en niet willen praten of tekenen, dan is er iets mis. Mogelijk is het pedagogisch klimaat niet uitdagend, ondersteunend of vertrouwenwekkend genoeg. In de klas wordt het pedagogisch klimaat door de leerkracht bepaald. Daarbij gaat het om vragen als:

- ▶ hoe gaat de leerkracht met de kinderen om (interactie);
- ▶ hoe geeft de leerkracht uitleg, welke variatie brengt hij daarin aan,
- ▶ hoe gebruikt hij de lesmethode en wat wil hij met de kinderen bereiken (instructie);
- ▶ hoe organiseert de leerkracht het verloop van de lessen en richt hij de leeromgeving in (klassenmanagement).

Doet de leerkracht dat alles uitdagend, ondersteunend en vertrouwenwekkend? Als een leerkracht erin slaagt zo'n pedagogisch klimaat te creëren, schept hij bij de kinderen een goede basis voor een actieve, gemotiveerde leerhouding en geeft hij adaptief onderwijs.
